

Резолюція (78) 8
Комітету Міністрів Ради Європи
про безоплатну правову допомогу і юридичні консультації

*Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи
на 284 засіданні заступників міністрів 2 березня 1978 року*

Комітет Міністрів,
враховуючи, що право на доступ до правосуддя і справедливий судовий розгляд, гарантоване статтею 6 Європейської конвенції з прав людини, є суттєвою ознакою будь-якого демократичного суспільства;

враховуючи, що відтак важливо вживати всіх необхідних заходів з метою усунення економічних перешкод доступові до правосуддя і що наявність відповідних систем правової допомоги сприятиме виконанню цього завдання, особливо щодо осіб, які перебувають в економічно несприятливому становищі;

враховуючи, що надання безоплатної правової допомоги має розглядатися не як акт благодійності щодо незабезпечених, а як зобов'язання, покладене на суспільство в цілому;

враховуючи, що полегшення доступу до юридичних консультацій, окрім безоплатної правової допомоги, для осіб, які перебувають в економічно несприятливому становищі, також сприяє усуненню перешкод доступові до правосуддя,

рекомендує урядам держав-членів вжити або посилити в залежності від обставин всі заходи, які вони вважатимуть за необхідне, з метою поступової реалізації принципів, викладених у Додатку до цієї Резолюції,

пропонує урядам держав-членів періодично інформувати Генерального секретаря Ради Європи про заходи, вжиті на виконання рекомендацій, які викладені в цій Резолюції.

Додаток
до Резолюції (78) 8

ЧАСТИНА I

Безоплатна правова допомога

1. Ніхто не може бути в силу перешкод економічного характеру позбавлений можливості використання або захисту своїх прав у будь-яких судах, повноважних виносити рішення по цивільних, господарських, адміністративних, соціальних чи податкових справах. З цією метою кожна особа має бути наділена правом на необхідну безоплатну правову допомогу в судовому провадженні. При розгляді того, чи така допомога є необхідною, слід враховувати:

- a) фінансові можливості та зобов'язання відповідної особи;
- b) очікувані судові витрати.

2. Безоплатна правова допомога має надаватися навіть у тих випадках, коли зацікавлена особа здатна оплатити частину судових витрат. У цьому випадку правова допомога може надаватися за фінансової участі особи, якій вона надається, за умови, що ця участь не означатиме для неї додаткових труднощів.

3. Безоплатна правова допомога має охоплювати всі витрати особи, якій вона надається, зокрема гонорари адвокатів, мита, витрати на експертизу, відшкодування витратків свідків і витрати на переклад.

Бажано, щоб надання безоплатної правової допомоги звільняло від внесення застави або депозиту на покриття судових витрат.

4. Необхідно, щоб безоплатну правову допомогу можна було отримати в перебігу судового провадження в разі зміни фінансового становища сторони або виникнення іншої обставини, яка унеможливає таку допомогу.

5. Безоплатна правова допомога має завжди надаватися особою, яка має право практикувати в якості адвоката у відповідності з правовими нормами держави як у випадках, коли система правової допомоги передбачає участь захисника, так і у випадках, коли:

а) сторони мають бути представлені такою особою в судовому органі держави згідно із законом такої держави;

б) орган, уповноважений забезпечити надання безоплатної правової допомоги, доходить висновку, що допомога адвоката є необхідною з огляду на конкретні обставини у справі.

Особа, якій надається допомога, має бути, наскільки це можливо, вільною у виборі кваліфікованого захисника. Призначена захисником особа має одержати належну винагороду за виконану роботу в інтересах особи, яка отримує безоплатну правову допомогу.

6. При розгляді питання щодо необхідності безоплатної правової допомоги державні органи можуть:

а) враховувати з огляду на обставини у справі доцільність чи недоцільність подання позову або ж участь у суді в якості відповідача;

б) брати до уваги характер провадження і за необхідності надавати допомогу лише щодо тих витрат, які пов'язані з допомогою кваліфікованої особи, згаданої в принципі 5.

7. Система безоплатної правової допомоги має передбачати можливість перегляду рішення про відмову в наданні такої допомоги.

8. Відповідальність за фінансування безоплатної правової допомоги має бути покладена на державу.

9. Фінансові умови безоплатної правової допомоги мають підлягати перегляду, зокрема з урахуванням зростання вартості життя.

10. Система безоплатної правової допомоги має передбачати надання такої допомоги згідно з принципами, викладеними в цій Резолюції, в рамках будь-якої процедури, яка має за мету визнання або виконання в іншій державі судового рішення, постановленого в іншій державі.

11. Державі належить вжити необхідних заходів, щоб довести порядок надання безоплатної правової допомоги до відома широкого загалу та всіх зацікавлених сторін, зокрема тих державних органів, до яких можуть звертатися особи, що клопотатимуть про безоплатну правову допомогу.

Частина II

Юридичні консультації

12. Держава має забезпечувати особам, які перебувають в економічно несприятливому становищі, можливість одержання необхідних юридичних консультацій з усіх питань, які можуть зачіпати їхні права та інтереси і потрапляють у сферу застосування принципу 1.

13. Юридичні консультації мають надаватися або на безоплатній основі, або за умови сплати особою, яка звернулася по консультацію, суми, яка відповідає її фінансовим можливостям.

14. Державі належить забезпечити доведення інформації про порядок надання юридичних консультацій до відома широкого загалу і органів, до яких звертатимуться по допомогу особи, що потребують юридичних консультацій.

15. Державі слід вжити необхідних заходів для забезпечення органів, які надають юридичні консультації, інформацією щодо чинного законодавства.

16. Державі слід приділяти особливу увагу необхідності забезпечення юридичних консультацій у випадках, коли судове провадження може вимушено відбуватися в іншій державі.